

NATURTURIST NORDJYLLAND

NATURTOURIST NORDJÜTLAND

HOME

pdf

Oversigt

Naturlinks

Turistlinks

Søg

Mail

Ajstrup Krat og Havkær Skov

Hadsund og Mariager kommuner.

Privatejet fredet område ca. 319 ha

Offentlig adgang på sti langs skrænt

samt ad markveje til fjorden.

P-plads ved 2 offentlige opholdsarealer,

hvoraf det nordlige strækker sig helt til fjorden. Arealet neden for skrænten (del

af Ajstrup Krat) kan kun betrædes med

forsigtighed, da det er meget fugtigt

(gummistøvler anbefales).

Landskab og geologi

Det fredede område omfatter kysten ved Mariager Fjords ydre del - Ajstrup Bugt - og strækker sig fra umiddelbart øst for Hadsund og ca. 5 km mod øst langs kysten. Området består af tre karakteristiske landskabselementer. Yderst mod fjorden ligger et fladt areal, som er hævet havbund skabt af fjorden, efter at stenalderhavet begyndte at trække sig tilbage for 5000 år siden. Den yderste del med strandenge og strandsumpe overskyldes lejlighedsvis stadig af fjorden. Mod land afgrænses dette flade landskab af stenalderhavets gamle kystskrænt, som flere steder er meget stejl. Den gamle kystskrænts bagland er et stærkt kuperet morænelandskab, dannet af isstrømme for mere end 20.000 år siden.

Fjordområdet ud for Ajstrup Krat og Havkær Skov er karakteristisk for Mariager Fjords ydre del. Fjorden er her ekstremt lavvandet, og kun en smal strøm- og sejlrende forbinder Kattegat med de indre, dybe dele af fjorden vest for Hadsund. Strømrønden løber nær kysten ved Ajstrup Krat.

Det fredede område langs Ajstrup Bugt hører ikke til de mest kendte, men det udgør en lille perle i det nordjyske landskab, med stor landskabelig variation og et deraf affødt meget varieret plante- og dyreliv.

Græsningskov på det nordligste offentlige opholdsareal i Ajstrup Krat. Skoven græsses stadig af kreaturer, og de mange flerstammede træer vidner om, at de tidligere har været stævnet, dvs. skåret ned i flere omgange. Skoven er meget fugtig og domineret af rød-el og ask med indslag af bævreasp, eg og elm samt med underskov af hassel. Skoven drives ikke forstligt og henligger som urørt skov. Rigt fugleliv og skovbundsflora.

Lysåben askeskov i Havkær Skov neden for stenalderhavskrænten. Under de ca. 100 år gamle aske findes en rig skovbundsflora. På tørre partier i skoven vokser eg, bl.a. er skovbrynet mod syd præget af gamle ege, der er rigt overvokset af vedbend. Dette skovbryn er totalfredet.

Dyrelivet

Området langs Ajstrup Bugt er meget uforstyrret og har derfor en stor bestand af almindelige danske pattedyr som rådyr, ræv og grævling. I skovene findes et overordentligt rigt fugleliv med forskellige mejser, musvåge, ravn, duehøg m.fl. Skovene kan endnu gemme på overraskelser, da de ikke er særligt undersøgte, bl.a. er her observeret sort stork.

Copyright Kort- og matrikelstyrelsen

ZOOM OUT

Dyrenes veksler (stier) i skoven kan være meget gamle, specielt hvor skovbilledet og landskabet har ligget uændret i århundreder. I den uforstyrrede skov på skrænten af den gamle stenalderkyst viser flere meget slidte stier, hvor bl.a. grævling, ræv og råvildt

Nemmeste adgang til Ajstrup Krat og Havkær Skov er ved at dreje mod Ajstrup ved Vindblæs kirke på Hadsund - Randers landevej. I Ajstrup drejes enten mod højre ad Ajstrupvej til P-plads ved hedeareal (og adgang til kystskrænten) eller ad Havkærvej mod P-plads ved græsnings-skoven. Nemmeste vej til denne P-plads er vist med pile. Umiddelbart efter Havkærvej 14 drejes til venstre ad skovvej, og 100 meter fremme til højre ad skovspor mellem høje graner frem til indhegnet P-plads. Der er ingen skiltning!

Plantelivet

Det er især skovene i området, som rummer spændende flora. Jo mindre kulturpåvirket en skov er, jo rigere flora og fauna rummer den. Naturskov er skov, der er opstået frit af de træer og buske, som naturligt har villet spire og vokse et givet sted. Urørt skov er skov, hvor enhver forstlig drift er ophørt, uanset træarterne. Det fredede område langs Ajstrup Bugt rummer to skovtyper. På den stejle stenalderhavskrænt findes en naturskov, præget af bøg, hassel samt enkelte ege og elm. Af specielle plantearter kan nævnes den sjældne vår-fladbælg og en særdeles rigtvoksende bestand af blå anemone.

færdes. Hvor stien går under lavthængende stammer og grene afsløres det, at den er skabt af dyr og ikke af mennesker.

Strandengene langs fjorden har en særlig rolle som raste- og fourageringssted for de tusinder af andefugle, der benytter Ajstrup Bugt under forårs- og efterårstrækket, eller som overvintrer her.

Bemærkelsesværdig er den lysbugede knortegås, som yngler på Svalbard og i det nordøstlige Grønland. I træktiden opholder næsten hele bestanden sig i Danmark, om vinteren er der tale om ca. 80% af bestanden. I meget hårde vintre trækker en del fugle dog til overvintring i Østengland. I den sidste del af maj forlader de lysbugede knortegæs Ajstrup Bugt. Danmark har en særlig forpligtelse for arten, hvis bestand på verdensplan ligger under 6.000 fugle. Fuglene søger især ålegræs og havgræs, og da ålegræsset gennem de senere år har været i tilbagegang p.g.a. forurening, går gæssene også på land og græsser på strandengene. Det er derfor uhyre vigtigt, at engene tillige græsses af kreaturer for at undgå tilgroning.

Lysbugede knortegæs fouragerende på lavt vand. Gæssene kan - afhængig af vejret - søge til Ajstrup Bugt og Aalborg Bugt eller lokaliteter i Vestjylland, f. eks. Nissum Fjord og Vadehavet.

I det tidlige forår er især den gamle stenalderskrænt oversæet med blå anemone, som ynder en leret, kalkholdig jord. Lokaliteten har en af de rigest blomstrende bestande i det nordjyske område.

Landskabet neden for den gamle havskrænt er præget af fremvældende grundvand langs skræntfoden og derfor bevokset af naturskov, domineret af de fugttålende arter rød-el og ask. I **Havkær Skov** er asken dominerende, med eg på de mere tørre partier. Den lysåbne askeskov på den fede, frodige og fugtige muldbund er voksested for en meget rig skovbundsflora. I foråret dominerer den smukke 'storblomstret kodriver', senere finder man skovorkideen 'tyndakset gøgeurt' og den sjældne 'loden perikon' blandt mange andre arter. For kun hundrede år siden blev Havkær Skov drevet som stævningssskov, dvs. træerne blev fældet hvert 30.-40. år og foryngede sig selv ved at skyde fra stub og rødder. Askeskoven drives med plukhugst, hvor der skoves spredte træer - der "plukkes".

Ajstrup Krat består af en række lunde, domineret af rød-el, eg, ask, bævreasp, elm m.fl. med underskov af hassel, hyld, tjørn og lign. Ajstrup Krat har gennem århundreder været brugt som græsningskov sammen med de foranliggende strandenge. Ved stævning har skoven fra tid til anden været lysnet for at fremme en god græsvækst. Den dag i dag bruges dele af Ajstrup Krat til græsningssskov, hvorimod den forstlige udnyttelse stort set er ophørt, og skoven ligger som en fantastisk, næsten urskovsagtig urørt skov. Et areal af Ajstrup Krat har offentlig - omend særdeles vanskelig - adgang og byder på en helt usædvanlig naturoplevelse.

I en lysning i Ajstrup Krat findes et såkaldt ekstremrigkær med bl.a. de fredede orkideer hvidgul gøgeurt og mygblomst. Der er dog ikke offentlig adgang til kærret.

Kulturhistorie

Det flade landskab neden for den gamle

Vedbend er en af de få lianer, der vokser under danske himmelstrøg. Den trives især i frodige, fugtige skove nær kysten, hvor frosten ikke er så hård. I Havkær Skov omklammer vedbend på dramatisk vis selv store ege. Vedbend starter en konkurrence om lys, vand og næring, som den ofte vinder.

havskrænt har sammen med skrænten antagelig fungeret som fællesgræsning for landsbyen Ajstrup siden oldtiden. Først omkring udskiftningen ca. 1790 er arealerne blevet opdelt i enkeltlodder. De fugtige arealer tæt ved skrænten, hvor grundvandet vældede frem, er sikkert tidligt sprunget i aske- og elleskov, der blev drevet både som græsningsskov og stævningsskov.

Ældgamle dybe hulveje fører flere steder ned over den stejle skrænt til engene og skovene på det marine forland. Efter indførelsen af fredskov omkring 1805 blev skovene indhegnet af diger og gærder for at holde kreaturer og svin ude af skoven. Af ukendte årsager er dette ikke blevet håndhævet i Ajstrup Krat, hvor store arealer den dag i dag henligger som en meget spændende græsningsskov.

Storblomstret kodriver er sammen med blå anemone en af forårsbebuderne i området. Kodriverne trives i den lysåbne, frodige skov neden for den gamle havskrænt. Storblomstret kodriver kendes fra sine slægtinge ved at være den eneste af sin art med kun én blomst på stilken.

Information

Ingen.